

El llenguatge Que, relatiu neutre

30/11/1939

La gramàtica explica clarament que, en català, el relatiu neutre (que té com a antecedent tota una oració) és la qual cosa o cosa que (i no «el que», com diuen encara alguns informadors): No en sé res, la qual cosa (o cosa que) em té molt intranquil. Hi hem afegit algun cop que en lloc de cosa pot convenir igualment algun altre nom de valor genèric, com causa, fet, paraula, raó, motiu, acció, circumstància, suma etc: Es va arruïnar en una sala recreativa, el qual fet fou molt comentat. També és generalment exposat que quan el terme relatiu ha d'anar precedit d'una preposició, en lloc de la qual cosa (després d'una preposició, cosa que no és possible) pot usar-se el relatiu fort què: Li va enviar una carta certificada, amb què va considerar que ja havia complert.

Restà, però, un punt sovint deixat de banda quant a la representació o substitució d'una oració per un terme relatiu: la capacitat que té de fer-ho, en alguns casos especials, el relatiu feble que. Vet aquí els dos exemples que ens dóna Fabra d'aquest cas: L'aigua passava per damunt del pont; que sembla que no pot ésser (Gramàtica Catalana, 1956, pàg. 105). Ella ens ha deixat, que és la cosa pitjor que podia succeir (Diccionari General, article «que»). No existeixen uns límits ben precisos i definits d'aquest ús del relatiu que (amb una oració com a antecedent), encara que es pot assenyalar, d'antuvi, una limitació ben concreta: que no admet l'anteposició d'una preposició. Deixant de banda aquest fet, la característica observable en aquestes oracions és que el relatiu fa de subjecte d'un verb copulatiu, amb un terme predicatiu que conté també un nom de valor genèric (cosa, etc) o que comporta una afirmació molt general. Heus ací un altre exemple del mot que usat com a relatiu neutre, extret d'un text d'Antoni Comas (Estudis Romànics, Vol. XII, pàg. 38): I si la nostra (llengua) en té més (de mots forasters) que les altres és a causa del progrés tècnic i industrial del país —que no deixa d'ésser un gran avantatge.

Albert Jané